

Otto Mueller, *Dwie panny*, 1925/28 © Staatliche Museen zu Berlin, Nationalgalerie, fot. Jörg P. Anders

Muzeum
Narodowe
we Wrocławiu

Najważniejsze wystawy 2019

Malarz. Mentor. Mał **Otto Mueller a środowisko** **artystyczne Wrocławia**

9 kwietnia – 30 czerwca 2019

**Miejsce: Muzeum Narodowe
we Wrocławiu, Gmach Główny**

**Kuratorki: dr Dağmar Schmengler,
Ağnes Kern, Barbara Ilkosz**

Dzieła słynnego ekspresjonisty i malarza grupy „Die Brücke” Ottona Muellera oraz prace artystów i artystek ówczesnego środowiska wrocławskiego można będzie oglądać na wystawie przygotowanej wspólnie przez Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Nationalgalerie w Berlinie oraz Fundację Alexandra i Renaty Camaro.

To pierwsza ekspozycja, która skupia się na ogromnej sile oddziaływania Ottona Muellera (1874–1930). Przez ponad dziesięć lat nauczał on w Państwowej Akademii Sztuki i Rzemiosła Artystycznego we Wrocławiu, która za jego czasów należała do najbardziej postępowych uczelni artystycznych w całej Europie. Wrocławska Akademia cieszyła się opinią uczelni liberalnej i otwartej na świat. Na równi traktowano wtedy różnorodne prądy współczesnego malarstwa: ekspresjonizm reprezentowany przez Ottona Muellera, francuskie malarstwo Académie Matisse – przez Oskara Molla, Nową Rzeczowość – przez Alexandra Kanoldta i Carla Mensego oraz Bauhaus – przez Oskara Schlemmera, Georga Muchego i Johanna Molzahna.

Muzeum
Narodowe
we Wrocławiu

Dwa ołtarze

16 kwietnia – 30 czerwca 2019

Miejsce: Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Gmach Główny

Kurator: Jacek Witecki

Historyczne wydarzenie – po raz pierwszy od czasów II wojny światowej zaprezentowany zostanie w całej swojej okazałości słynny srebrny ołtarz z Archikatedry wrocławskiej pw. św. Jana Chrzciciela. Będzie to możliwe dzięki kilkumiesięcznym pracom przeprowadzonym przez zespół specjalistów-konserwatorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu.

Ołtarz ufundował w 1591 r. biskup Andreas Jerin, jeden z najwybitniejszych włodarzy śląskiej diecezji, a wykonali go dwaj renomowani artyści wrocławskiego manieryzmu: złotnik Paul Nitsch oraz malarz Bartholomaeus Fichtenberger. Wzbudające powszechny zachwyt i będące jedną z atrakcji Wrocławia dzieło zdobiło katedralne prezbiterium od 1591 do 1945 r. Zdemontowane przed oblężeniem Wrocławia, nigdy już nie powróciło na dawne miejsce, a jego liczne elementy zostały uszkodzone bądź zaginęły. Bezcenny zabytek przygotował do wystawy specjalnie powołany zespół konserwatorów Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Niezachowane fragmenty zostały odtworzone, dzięki czemu ołtarz odzyskał swój pierwotny wygląd i dawno nieoglądany splendor.

Na wystawie pokazane zostaną również inne niezwykle dzieła złotnicze wykonane dla katedry wrocławskiej w Augsburgu, najważniejszym w nowożytnej Europie centrum sztuki złotniczej. Będą to: wielkie srebrne tabernakulum J.W. Fesenmayra, antependium A. Drentwetta, komplet czterech srebrnych figur ołtarzowych, zestaw świeczników i tzw. tablice kanonów. Ów augsburski komplet stanowił swoistą formę drugiego, już barokowego i rokokowego ołtarza, która współistniała z manierystycznym ołtarzem głównym. Zwiedzający zobaczą również – po raz pierwszy – odnalezione niedawno barwne projekty przebudowy i aranżacji prezbiterium katedry wrocławskiej z lat 30. XX w. Wystawie towarzyszyć będzie bogato ilustrowany informator.

↑ Muzeum Narodowe we Wrocławiu wraz z oddziałami zaprasza na wydarzenia w 2019

Instrumentarium tradycyjne

27 kwietnia – 1 września 2019

**Wystawa ze zbiorów Muzeum
Instrumentów Ludowych w Szydłowcu**

**Miejsce: Muzeum Etnograficzne
Oddział Muzeum Narodowego
we Wrocławiu**

Kuratorka: Hanna Golla

Na wystawie zaprezentowanych zostanie kilkadziesiąt instrumentów charakterystycznych dla polskiej muzyki ludowej: chordofo-ny, w których źródłem dźwięku jest napięta struna (skrzypce, basy, cymbały), aerofo-ny, z których dźwięk wydobywa się dzięki drgającemu powietrzu (wszystkie rodzaje dud polskich, instrumenty pasterskie takie jak np. trombity, a także piszczałki, fujarki, gwizdki), różnego typu membranofony (bębny obręczowe, burczybasy) oraz idiofony, w których drga i wydaje dźwięk cała powierzchnia (grzechotki, kołatki, dzwonki).

Wszystkie eksponaty wykonane zostały w ramach organizowanego cyklicznie przez szydłowieckie Muzeum Ogólnopolskiego Konkursu na Budowę Ludowych Instrumentów Muzycznych. Od lat 80. XX w. odbyło się 5 edycji tego konkursu, w ostatniej – zrealizowanej w 2016 r. – udział wzięli zarówno twórcy starszego pokolenia (urodzeni przed 1935 r.), jak i młodzi pasjonaci, którzy są samoukami lub pod okiem mistrzów odkrywają tradycje instrumentalne swojego regionu.

Ekspozycję uzupełnią fotografie kapel i muzykantów oraz pokaz krótkich filmów stworzonych z materiałów zebranych przez Muzeum w Szydłowcu podczas badań terenowych prowadzonych w 2016 r. Przedstawiają one sylwetki kilkunastu współczesnych twórców instrumentów ludowych oraz dokumentują ich pracę.

Kontrabas rzeszowski

Dudy wielkopolskie

Muzeum
Narodowe
we Wrocławiu

Prace prof. Jerzego Słuczana-Orkusza

W pogoni za kolorem. Jerzy Słuczana-Orkusz (1924–2002) – projektant szkła

25 czerwca – 29 września 2019

Miejsce: Muzeum Narodowe we Wrocławiu, Gmach Główny

Kuratorki: dr Barbara Banaś, Aleksandra Skorek

Wystawa jest zwieńczeniem podjętego wspólnie przez Muzeum Narodowe we Wrocławiu i Centrum Ceramiki i Szkła w Krakowie projektu badawczo-wystawienniczego z zakresu historii polskiego wzornictwa XX w. Jego głównym celem jest pionierskie opracowanie naukowe i upowszechnienie wiedzy o wybitnej postaci polskiego designu Jerzym Słuczanie-Orkuszu, który przez 50 lat swojej zawodowej aktywności był inicjatorem wielu ważnych i oryginalnych inicjatyw m.in. twórcą ośrodka wzorcującego w Hucie Szkła Oświetleniowego „Nysa” w Pieńsku w latach 60. XX w., projektantem w Spółdzielni „Lumet” w Poznaniu, pomysłodawcą i inicjatorem, a następnie wieloletnim kierownikiem artystycznym eksperymentalnej huty szkła artystycznego przy Instytucie Szkła i Ceramiki w Krakowie, a w latach 80. głównym projektantem huty szkła „Tarnowiec” w Tarnowcu.

W myśl sentencji „cudze chwalicie swego nieznając” ambicją kuratorek jest przypomnienie dorobku tego wybitnego projektanta. Projekt badawczy i wystawa realizowane są w roku jubileuszu 50-lecia uruchomienia eksperymentalnej huty szkła artystycznego w Krakowie, której Jerzy Słuczana-Orkusz był jednym z filarów. Wystawa prezentowana będzie również w Krakowie.

Wystawie będzie towarzyszył katalog.

↑ Muzeum Narodowe we Wrocławiu wraz z oddziałami zaprasza na wydarzenia w 2019

Pawilon
Czterech
Kopuł

Po/Wy/miary

Dorota Nieznalska

Jörg Herold

Katarina Pirak Sikku

8 września–24 listopada 2019

**Miejsce: Pawilon Czterech Kopuł
Muzeum Sztuki Współczesnej
Oddział Muzeum Narodowego
we Wrocławiu**

**Kuratorzy: Iwona Dorota Bięgos,
Martin Schibli**

Trzech artystów – Dorota Nieznalska, Jörg Herold, Katarina Pirak Sikku – podąża śladem pseudonaukowych antropologicznych badań wykorzystywanych do celów skierowanych przeciwko człowiekowi i przy pomocy sztuki próbuje odpowiedzieć na pytania, jak wytłumaczyć powszechne resentymenty przeciwko obcym, ich trwałość i aktualność.

Punktem wyjścia wystawy jest wieloczęłonowa instalacja Doroty Nieznalskiej „Ostarbeit”, która powstała jako efekt badań artystki w archiwum Instytutu Niemieckich Prac na Wschodzie, założonego przez Generalnego Gubernatora Hansa Franka w Krakowie w 1940 r. Jego zadaniem było m.in. naukowe opracowanie danych antropologicznych różnych grup etnicznych. Zebrane dokumenty miały służyć udowodnieniu, że te grupy nie nadają się do germanizacji i w związku powinny ulec likwidacji.

Również Jörg Herold od 2006 r. wielokrotnie podejmował w swoich pracach tematykę badań ras, nawiązując do wywodów niemieckiego antropologa i teoretyka ras J.F. Blumenbacha (1752–1840) czy włoskiego psychiatry C. Lombrosa (1835–1909).

Polsko-niemiecką perspektywę poszerzy prezentacja prac Katariny Pirak Sikku ze Szwecji. Artystka badając historię swojej rodziny, należącej do grupy etnicznej Saamów, dotarła do archiwów Państwowego Instytutu Higieny Rasy w Uppsali – instytucji, która swoją działalność rozpoczęła już w roku 1922 i była pierwszą placówką na świecie zajmująca się naukowym rasizmem. Opracowane przez Instytut zestawienie cech typowych dla czystej szwedzkiej rasy stało się podstawą do prowadzenia przymusowej sterylizacji osób z niepełnością intelektualną oraz przedstawicieli tzw. ras gorszych – w tym również Saamów.

Wystawie będzie towarzyszył katalog.

Katarina Pirak Sikku

Wydarzenie muzealne roku 2019 ▪ Sztuka najwyższego lotu

Richard Long na dziedzińcu Pawilonu Czterech Kopuł

22 września – 17 listopada 2019

**Miejsce: Pawilon Czterech Kopuł Muzeum Sztuki Współczesnej
Oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu**

Kuratorki: dr Barbara Banaś, Iwona Dorota Biłos

Nazwisko tego światowej sławy brytyjskiego artysty najczęściej pojawia się w kontekście sztuki ziemi (land artu), sztuki minimalnej i konceptualnej. W swoich realizacjach używa takich materiałów jak kamień, drewno, ziemia, błoto, woda, a nawet wiatr. Long jest rzeźbiarzem, malarzem i fotografem oraz twórcą haiku. Urodzony w Bristolu w 1945 r. artysta już w czasie studiów zainteresował się działaniami związanymi ze sztuką ziemi. Do jego pierwszych ważniejszych prac związanych z tym nurtem należy stworzenie w 1967 r. prostej linii powstałej poprzez chodzenie tam i z powrotem po trawie (*A Line Made by Walking*). Motyw drogi stał się później jednym z ważniejszych aspektów jego działań artystycznych. Po 1969 r. Long zaczął podróżować i realizować rzeźby na pustynnych obszarach na całym świecie. We Wrocławiu artysta stworzy dzieło z materiałów zebranych w mieście i jego najbliższej okolicy.

Otwarty teren sztuki

25 października – 29 grudnia 2019

**Miejsce: Muzeum Etnograficzne
Oddział Muzeum Narodowego
we Wrocławiu**

Kuratorka: Marta Derejczyk

Jakie tematy podejmują współcześni artyści nieprofesjonalni? Jaką rolę odgrywa sztuka w ich życiu codziennym? Czy ich twórczość jest doceniana przez lokalną społeczność? Odpowiedzi na te i inne pytania można będzie znaleźć na wyjątkowej wystawie przygotowanej przez Muzeum Etnograficzne we Wrocławiu i Fundację Ważka. Ekspozycja jest pokazem aktualnego stanu twórczości ludowej na Dolnym Śląsku.

Fundacja Ważka od 2012 r. prowadzi regularne etnograficzne badania terenowe na Dolnym Śląsku. W ciągu kilku lat członkom ekip badawczych Fundacji udało się dotrzeć do wielu niezwykle interesujących nieprofesjonalnych artystów – malarzy i rzeźbiarzy mieszkających na terenie Dolnego Śląska. Ich prace charakteryzują się oryginalnością i wyrazistością stylu, są wyrazem indywidualnych przeżyć, odzwierciedlają wewnętrzną wrażliwość autora, często nawiązują do wątków autobiograficznych, zawierają przesłania światopoglądowe czy dydaktyczne. Większość z nich nie była dotąd prezentowana publiczności, ani w wystarczający sposób udokumentowana i opracowana. Często sami twórcy nie są znani i doceniani nawet w swojej lokalnej społeczności.

Na retrospektywnej ekspozycji zaprezentowane zostaną dzieła takich artystów, jak malarze Zygmunt Sarna, Jerzy Lemieszka, Władysław Żukowski, Zbigniew Kaźmierski, Weronika Skiba oraz rzeźbiarze Jan Zając, Ireneusz Michałek, Tadeusz Kowalski, Franciszek Kukła, Stanisław Janczak, Zdzisław Jan Nowak, Krzysztof Lis i inni.

Z. Sarna, *Chtopak i dziewczyna w przyszłości rodzina*, 2006

Z. Sarna, *Martwa natura*, 2016

Prace Weroniki Skiby z Nowej Wsi Leńnickiej, 2014

Muzeum
Narodowe
we Wrocławiu

P. Schulz, *Odpoczywająca naga kobieta*, 1943(?)

Wyrzeźbiony Wrocław

29 października 2019 – 2 lutego 2020

Miejsce: Muzeum Narodowe
we Wrocławiu, Gmach Główny

Kuratorka: Barbara Andruszkiewicz

Pierwsza w historii sztuki i muzealnictwa monograficzna prezentacja wrocławskiej rzeźby 1. poł. XX wieku – najmniej rozpoznanego zjawiska w sztuce Wrocławia. Pokazanych zostanie ponad 100 dzieł wykonanych przez blisko 30 znakomitych rzeźbiarzy.

Na wystawie będzie można zapoznać się z całym spektrum tematycznym ówczesnej twórczości rzeźbiarskiej – poczynając od aktu, poprzez portret, animalistykę, na tematyce alegorycznej, rodzajowej, mitologicznej oraz historycznej kończąc.

Wśród artystów, których prace zagospodzą w salach wystaw czasowych Muzeum Narodowego we Wrocławiu, znajdą się zarówno ci, których indywidualna i oryginalna stylizacja jest już znana (np. Christian Behrens, Theodor von Gosen, Jaroslav Vonka, Margerethe Moll), jak i ci, którzy w dalszym ciągu oczekują na odkrycie i docenienie (m.in. Paul Schulz, Johannes Kiunka czy Dorothea von Philipsborn).

„Dotychczasowe nikłe zainteresowanie muzealników tym tematem wynikało przede wszystkim z ogromnych strat, jakie poniosła rzeźba wrocławska w wyniku zniszczenia stolicy Śląska w 1945 r. oraz w czasie kilku kolejnych lat, kiedy to na gminnie usuwano dzieła rzeźbiarskie z przestrzeni publicznej miasta” – mówi Piotr Oszczanowski. „Na ową powściągliwość w prowadzeniu badań i prezentacji spory wpływ miał także niewielki stan posiadania dzieł rzeźbiarzy wrocławskich czasów secesji, modernizmu i art déco przez polskie placówki muzealne”.

Wystawie będzie towarzyszył katalog.

Pawilon
Czterech
Kopuł

Willmann. Opus magnum

21 grudnia 2019 – 22 kwietnia 2020

Miejsce: Pawilon Czterech Kopuł Muzeum Sztuki Współczesnej Oddział Muzeum Narodowego we Wrocławiu

Kurator: dr hab. Piotr Oszczanowski

Wielka wystawa monograficzna Michaela Leopolda Willmanna, jednego z najwybitniejszych artystów doby baroku w Europie Środkowej, zwanego śląskim Rembrandtem. Po raz pierwszy miłośnicy sztuki będą mogli w jednym miejscu obejrzeć ogromny wybór dzieł śląskiego mistrza. Specjalnie na tę ekspozycję wypożyczone zostaną obrazy z licznych świątyń oraz z kolekcji polskich i zagranicznych.

„Bardzo intensywne badania naukowe, jakie prowadzone były w ostatnim dwudziestolecu, zaowocowały świadomością, iż temu artyście bezwzględnie należy się w XXI w. nowa, monograficzna, przekrojowa i prezentująca wszechstronność jego talentu wystawa muzealna” – mówi Piotr Oszczanowski. „I taką właśnie planuje Muzeum Narodowe we Wrocławiu pod koniec roku 2019. Zostanie ona zaprezentowana w nowoczesnej przestrzeni wystawienniczej Pawilonu Czterech Kopuł Muzeum Sztuki Współczesnej – otwartego w 2016 r. nowego oddziału Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Pokazanie dzieł Willmanna w oryginalnej scenografii, z wykorzystaniem nowoczesnych technik prezentacyjnych i możliwości, jakie niosą z sobą przestrzenie Pawilonu Czterech Kopuł jest nie tylko wyjątkowym wyzwaniem dla muzealników, ale przede wszystkim próbą złożenia spektakularnego hołdu najwybitniejszemu artyście, jaki kiedykolwiek żył i tworzył na terenie Śląska”.